

DOOR QUOTERING MEER MANS INTERNATIONALE VROUWENDAG

Op 8 maart 2009 organiseerde de Limburgse VrouwenRaad in samenwerking met de Roermondse VrouwenRaad wederom Internationale Vrouwendag. In de Oranjerie kwamen zo'n 200 vrouwen bij elkaar.

Een van onze gasten was sneldichteres Dominique Engers. Zij maakte voor ons de 'notulen van de vergadering'. De samenvatting staat hieronder en de complete tekst is te lezen op de site www.limburgsevrouwenraad.nl.

Stem met kleur

Mathilde Dominikowski

Rita Claessen ontvangt de speld

EXCUSTRUUS OF POWERVROUW

Allemaal twee stembiljetten, in het groen en rood
De dames op hun paasbest, en de opkomst was heel groot.
Een hoeveelheid boxen! Als was dit een popconcert!
Iedereen goeie zin! 't Zou mij benieuwen wat het werd.

Het welkomstwoord van Winy, iets te laat gepresenteerd,
In spannend tijgervel werd dapper door haar geoord.
Zij heette ons welkom, vooral Rita Claessen en familie, gaf zij aan
En waarom zaten bijna alle mannen hier vooráán?

Het eerste deel van de middag zou over quotering gaan
Met genoeg kondigde Winy Ellie Penders aan
Een hele volle zaal, en dat vond Ellie niet verkeerd
En wat was haar sjaal leuk om haar linkerschouder gedrapeerd!

Mathilde die werd aangekondigd, schoof kordaat naar voren
Over het netwerk FEMALE kregen wij van haar te horen
Qua fotografen werd hier overigens stevig gequoteerd:
Één dame en één heer, en er werd enorm geconcurrerd!

De Nóorse situatie haalde Mathilde daarop aan
'Onvindbare vrouwen', daar werd dieper op ingegaan
Die waren blijkbaar allemaal naar Noorwegen vertrokken
En een beetje koersval, daar waren ze niet van geschrokken!

Een spreuk van Ethel Portnoy citeerde Mathilde ons toen even
'Vrouwen moesten op hoge posten om van slechte eigenschappen blijk te geven!
Een zee van groene kaarten hief de zaal toen naar omhoog
En toen was het alweer tijd voor Esther de Lange haar betoog.

Maar Esther de Lange, hoorden wij, had er wat langer over gedaan
Daarom kwam Nico Wegter hier als eerste voor ons staan
Nico verontschuldigde zich, had geen drielidig pak
Dat lag nog in de auto, hij ging vanmiddag voor 't gemak!

Nico was verbaasd: vrouwen hadden te weinig vertrouwen
Ons parlement bestond immers voor veertig procent uit vrouwen.
Er was reden om trots te zijn! gaf Nico te verstaan
En de kredietkrisis? De mannen hadden dat gedaan!

Het verdrag van Rome! Ach, dat kenden we toch wel?
En Europa gaf het goeie voorbeeld! meldde Nico fel.
Nico sloot bijna af, want hij begreep bèst dat dat moet
'Houdt de rode kaarten in uw zak en weet goed wat u met de groene doet!'

Petra Stienen sprak over haar jeugd in een echt arbeidersgezin
En eigen verantwoordelijkheid, daar geloofde zij heilig in!
De tantes van haar moeder waren hardwerkende boerinnen
Over de vrouw naar wie ze haar dochter vernoemde, wou ze toen beginnen.

Een Saoedische professor in de antropologie
Maakte het verschil, en deed dat nog zo gek nog nie!
Petra zat haar zo te prijzen en haar hier te roemen
Dat wij allemaal onze dochters wel Soraya wilden noemen!

Mathilde sprak van 'kleine stapjes', Petra verkondigde toen luid:
'Er zijn krachten, die trekken vrouwen het liefst tien stappen achterruit!
Genitale verminking! Schering en inslag in de Nijlvallei!
We hadden pioniers nodig! Dat was wat Petra zei.

Dominique Engers met begeleiding

Het was een mooie middag

Esther had moeite met de kaartjes, meldde zij ons toen
Het ene quota was het andere niet! Daar was niks aan te doen.
Het Londense systeem werd daarna met ons doorgenomen
De All Women Shortlist van Blair, en hoe daar op te komen!

België quoteerde goed, en deelde lange straffen uit
'Hoe definieer je quota?' vroeg De Lange tot besluit.
Ze bracht nuances aan, want zoveel pudding, zoveel smaken
Ik was benieuwd of dat voor de tweede stemming nog wat uit zou maken.

Tijd alweer, om snel de tweede stemronde te doen
De zaal leek mij zo mogelijk zelfs nog ietsje meer groen
We blijven hopen en dromen, zelfs als de zaken langzaam gaan
90 om 33 in ronde één, en Mathilde kondigde mij aan!

Het was een mooie middag, ik ben bijna uitverteld
Eerst een korte pauze, dan krijgt iemand nog een speld
Zou Charlotte van Dijk er volgend jaar bij zijn? We hadden géén idee
Maar we zaten hier gezellig, en we zaten hier oké!

CURSUS NATUUR- BESCHERMINGSWET

De Milieufederatie Limburg organiseert samen met Werkgroep Behoud De Peel voor alle aangesloten natuur- en milieugroepen in Limburg een stoomcursus over de Natuurbeschermingswet.

Doel van de cursus is om de provincie te bewegen tot een toets aan de Natuurbeschermingswet. Deze toets is met name van belang voor uitbreidingen van veehouderijbedrijven, waarbij de ammoniakuitstoot toeneemt. Het gaat om die bedrijven die een berekenbare toename van de ammoniakdepositie veroorzaken op een Vogelrichtlijngebied, Habitatrichtlijngebied of beschermd natuurmonument. Doorgaans liggen deze bedrijven op een afstand van 5 tot 10 km van een natuurgebied.

Omdat deze toets alleen plaatsvindt indien derden er om vragen, wil de Milieufederatie middels deze cursus handvatten geven om de provincie tot deze toets te bewegen, en zo ergere schade aan natuurgebieden te voorkomen.

Informatie. U kunt per mail informatie opvragen: sml@milieufederatielimburg.nl. Telefonisch: 0475-386410.

KLEINE ENQUÊTE

De redactie van **FAM!** heeft het afgelopen jaar geconstateerd dat ze graag meer reacties zou willen ontvangen van onze lezers op artikelen en oproepen. Het kan natuurlijk zo zijn dat onze lezers tevreden zijn over de inhoud van **FAM!**, in de zin van geen bericht, goed bericht. We willen dat toch graag even checken. Vandaar het onderzoek onderstaande vragen in te vullen en aan ons te retourneren (lvr@limburgsevrouwenraad.nl).

Bij voorbaat hartelijk dank,

Namens de redactie, Mik Hamers

1. Leest u **FAM!** altijd?
_____
2. Welke artikelen in **FAM!** hebben u ondersteund bij het uitvoeren van activiteiten?
_____
3. Welke onderwerpen mist u in **FAM!**?
_____
4. Reageert u wel eens op een artikel of een oproep in **FAM!**? Zijn er onderwerpen of oproepen geweest waarop u had willen reageren?
_____
5. Heeft u aanbevelingen voor verbetering?
_____

NIEUWS VAN DE NEDERLANDSE VROUWENRAAD UW TALENT GAAT NIET MET PENSIOEN

De Nederlandse VrouwenRaad en de ANBO organiseren het project 'Uw talent gaat niet met pensioen'. Het ouderenbeleid en het emancipatiebeleid richten zich niet of nauwelijks op seniorvrouwen. Maar er is een grote groep vrouwen vanaf 50 jaar die nog vele vitale jaren voor de boeg hebben en in hun leven zinvolle kennis, vaardigheden en inzichten hebben opgedaan die voor de samenleving waardevol zijn.

De NVR en de ANBO zetten zich ervoor in dat seniorvrouwen hun talenten blijven gebruiken in maatschappelijke activiteiten, ook na hun pensioen. In september 2009 organiseren NVR en ANBO, verspreid over het land, tien Toekomstwerkplaatsen. Vrouwen vanaf 50 jaar kunnen zich voor een van deze werkplaatsen aanmelden. Zij gaan met dertig vrouwen per werkplaats in drie bijeenkomsten werken

aan hun eigen toekomst aan de hand van de volgende onderdelen:

- Waar zit mijn talent, wat vind ik belangrijk?
  - Oriëntatie op activiteiten, maatschappelijke organisaties en andere zaken die passen bij de eigen mogelijkheden en beperkingen.
  - Keuze voor een concrete activiteit en uitwerken van de te nemen stappen.
- Het programma van de Toekomstwerkplaatsen wordt uitgevoerd door ervaren trainers.

DEELNAME

Alle organisaties die 50+-vrouwen in hun achterban hebben, worden gevraagd om de betreffende informatie door te spelen via ledenblad en/of website, en om deelnemers te werven uit de achterban voor de Toekomstwerkplaatsen.

Voor informatie en aanmelding: info@de-nvr.nl o.v.v. 'Uw talent'.

FAM! DIGITAAL

U ontvangt de FAM! een aantal keer per jaar in uw brievenbus. Maar u kunt ook de digitale versie ontvangen, in plaats van of naast de papieren versie. Dat kunt u per email doorgeven aan: lvr@limburgsevrouwenraad.nl.

Ook kunt u de FAM! downloaden via het tabblad 'publicaties' van de site www.limburgsevrouwenraad.nl.

THEMA: MOEDERNACHT

BEWUSTWORDING OP MOEDERNACHT

Interview met Rohlee de Guzman

Op haar bureau ligt nog een kleine stapel actiekaarten. De rest – 3.000 exemplaren – is al verdeeld onder de doelgroepen van de Moedernacht in de Music Hall te Maastricht (9 mei 2009). Infotainment noemt Rohlee de Guzman het programma, maar het doel houdt ze goed in het oog!

Rohlee de Guzman is beleidsmedewerker bij COS Limburg (Centrum voor Internationale Samenwerking, oorspronkelijk: Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking): 'Ik woon al meer dan twintig jaar in Nederland en ben altijd betrokken geweest bij internationale vraagstukken, zelfs op de Filipijnen toen ik als student protestallies organiseerde tegen het bewind van dictator Marcos.' Ze is bestuurslid geweest van de Stichting tegen Vrouwenhandel, heeft gewerkt in Amsterdam bij de Commission on Migrant Workers, en voor de Nederlandse afdeling van de Filipijnse vrouwenorganisatie Gabriela. Daarna was ze, totdat dit geïntegreerd werd in het geheel, verantwoordelijk voor het vrouwenprogramma van COS Limburg. Vanuit COS Limburg is zij de coördinator van de eerste Moedernacht in Limburg. 'Het is nu de derde keer dat de Moedernacht wordt georganiseerd, aan de vooravond van Moederdag. Het is begonnen als een landelijk evenement in Rotterdam. Met de Moedernacht willen we aandacht vragen voor het vijfde millenniumdoel: het terugdringen van moedersterfte.'

EEN BETERE WERELD IN 2015

COS Nederland, de koepel van de 11 provinciale centra, neemt deel aan het Nederlands Millenniumdoelen Platform. De millenniumdoelen zijn acht afspraken die de wereldgemeenschap in 2000 gemaakt heeft over de strijd tegen honger of armoede, voor scholing, mensenrechten en gezondheid, en moeten gehaald zijn in 2015.

'Maar we liggen achter op het schema. Daarom hebben minister Koenders, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en een aantal particulieren op 30 juni 2007 het Akkoord van Schokland ondertekend, om die achterstand te verminderen. En er is vooruitgang geboekt maar nauwelijks bij het vijfde doel. In Nederland sterft 1 op de 10.200 moeders bij de bevalling, in Afrika is dat 1 op de

Rohlee de Guzman

Foto: Peter Wijnands.

22. Wanneer de moeder sterft, is de kans groot dat binnen twee jaar ook het kind sterft. Meisjes worden gedwongen om van school af te gaan en de rol van de moeder thuis over te nemen – dat werkt averechts op het tweede millenniumdoel dat alle kinderen naar school gaan. Als de moeder overlijdt, neemt de productiviteit af van het gezin, en daarmee van de gemeenschap.

Tijdens de Moedernacht willen we bewustwording bereiken en we willen aanzetten tot actie, handelingsperspectieven aanbieden. Op Moederdag wordt je moeder in het zonnetje gezet; Moedernacht is een bezinning op het leven van andere moeders.' In de voorbereidingsgroep zitten mensen uit

verschillende organisaties, waaronder de LVR. Boeiend vindt Rohlee de aanwezigheid van verloskundigen: 'Iemand die zelf verloskundige was, had de opdracht om een werkgroep samen te stellen. Dat was een goede aanzet tot samenwerking. En de Academie Verloskunde Maastricht is zo betrokken. Zij organiseren incidenteel uitwisseling van hun studenten met ontwikkelingslanden. Dat contact is waardevol, voor de vroedvrouwen, studenten en beleidsmakers hier en daar.'

Het – landelijke – thema is tienerzwangerschap. 'Ik hoop dat er een tienvader deelneemt aan ons forum. Hoe ervaart hij het om zo jong vader te zijn? We vormen zo snel een oordeel; over de meisjes maar ook over tienvaders hebben we stereotiepe beelden. Het is goed om dat in een bredere context te plaatsen. Dan blijkt hoe belangrijk goede voorlichting is, ook in Nederland. Meisjes en vrouwen onder de 20 jaar zijn kwetsbaar.

Verder ben ik blij met de betrokkenheid van onze dagvoorzitter Simone van Trier, van professor Knottnerus en wethouder Costongs. Ja, er werken veel mannen mee aan de nacht. We moeten af van het idee dat onderwerpen als moedersterfte alleen vrouwenzaken zijn. Het wordt tijd dat mannen hierbij betrokken en welkom zijn. We nodigen ook migranten uit en we willen ze in de werkgroep betrekken. Dat geeft een meerwaarde.'

10 MINUTEN LATEN INWERKEN

'Na informatie en bewustwording stellen mensen de vraag of ze iets kunnen doen. We verkopen een symbolische cadeaubon voor "iedereen die moeder is of een moeder heeft". Bij de cadeaubon zit een proefmaskertje, een Awareness Mask om "... zowel het masker als de onderstaande tekst 10 minuten laten inwerken". Het geld gaat naar het kraamzorgproject van Stichting Kumi in Uganda. Een andere mogelijkheid is de ondertekening van de actiekaart met de vraag om jongeren wereldwijd te betrekken bij het terugdringen van ongewenste tienerzwangerschappen, en om te investeren in meer en beter opgeleid gezondheids personeel. Alle kaarten worden straks aan minister Koenders aangeboden.'

Joanne Seldenrath

Meer informatie:
www.coslimburg.nl en tel. (0475) 31 50 55

VROUW & GELD

Donderdagavond 14 mei houdt E-Quality een Vrouw&Geld Café in Maastricht, 19.00-22.00 uur. Doel van dit initiatief van E-Quality is om de economische zelfstandigheid van vrouwen te bevorderen, door inzicht te geven

in de financiële consequenties van bepaalde loopbaan- en levenskeuzes. De Vrouw&Geld Cafés bieden vrouwen een ontspannen omgeving waarin ze met onafhankelijke deskundigen op het gebied van

inkomen, pensioen, hypotheek, sparen, beleggen in hun financiën kunnen duiken. De Cafés zijn gratis te bezoeken; aanmelden is wel noodzakelijk: www.e-quality.nl.

EMANCIPATIEMONITOR 2008

In februari verscheen de Emancipatiemonitor over 2008, een lijvig boekwerk over de positie van vrouwen in het onderwijs, over betaalde arbeid, inkomen en de combinatie met zorg, over de invloed van vrouwen op de politieke en maatschappelijke besluitvorming en over geweld tegen vrouwen en meisjes.

Om met dit laatste onderwerp te beginnen: lang niet al het geweld wordt bij de politie gemeld of gerapporteerd. Vrouwen hebben nog steeds meer kans slachtoffer te worden van huiselijk geweld, seksueel geweld, mensenhandel en eer gerelateerd geweld. De dader is vaker een ex-partner of een familielid dan bij mannen. Vrouwen krijgen ook vaker in hun eigen huis te maken met geweld. Op dit terrein is er dus nog veel werk aan de winkel en moet er aandacht en geld blijven voor goede opvang.

In het onderwijs is de deelname van meisjes aan havo/vwo, aan hbo en universiteit groter dan bij jongens. Meisjes studeren eerder af; ook de allochtone meisjes doen het beter dan de jongens. Nu de doorstroming nog: het startsalaris van vrouwen is lager dan dat van mannen, zelfs als ze fulltime werken! Wat is hier aan de hand? En het is duidelijk dat de carrière van vrouwen in het onderwijs op elk niveau achterblijft bij die van mannen. Is er nog steeds sprake van kostwinnersdenken bij de leiding van scholen en universiteiten?

DE PRAKTIJK BLIJFT ACHTER

Een grote meerderheid van de bevolking is voorstander van een gelijke verdeling van huishoudelijk en betaald werk tussen man-

nen en vrouwen. Daar komt in de dagelijkse praktijk echter weinig van terecht. Worden mannen in hun loopbaan nog steeds belemmerd als het over deze evenredige verdeling gaat? Tegelijkertijd vindt 40% van de bevolking dat een moeder niet fulltime dient te werken. 70% van de Nederlandse vrouwen werkt, maar vooral in deeltijd en de economische zelfstandigheid (= 70% van het netto minimumloon zijnde € 899 per maand in 2009) is toegenomen tot 43%. Vrouwen bouwen echter beduidend minder pensioen op dan mannen waardoor de armoede onder oudere vrouwen niet zal afnemen. Om de feminisering van de armoede een halt toe te roepen moeten er echt op beleidsniveau nieuwe maatregelen getroffen worden.

INHAALMANOEUVRE

Vrouwen maakten in 2007 27% uit van alle leidinggevenden. De groei van het aantal vrouwen in topfuncties verloopt erg langzaam. In de landelijke politiek is de deelname van vrouwen toegenomen: de Eerste Kamer bestaat voor 35% en de Tweede Kamer voor 41% uit vrouwen. Ook op provinciaal niveau gaat het redelijk goed, maar op gemeentenniveau is het aandeel van vrouwen laag: 26% van de gemeenteraadsleden, 18% van de wethouders en 20% van de burgemeesters is vrouw. Bij de rechterlijke macht is de verhouding nu fiftyfifty, in adviesraden is een op de drie leden vrouw, maar in de top van het politiecorps, bij de waterschappen en andere publiekrechtelijke organen zijn vrouwen nog steeds beduidend onder de maat vertegenwoordigd. Moeten daar geen zetels voor vrouwen gereserveerd worden?

Het blijft mijns inziens tabben zolang discrimi-

natie niet effectief wordt bestreden. Er moet een inhaalmanoeuvre worden georganiseerd via positieve discriminatie. Er dient te worden nagedacht over een eigenstandige opbouw van pensioenrechten door bijvoorbeeld voor werkende moeders een tropenjarenconstructie in te voeren (net als bij het leger). Daders van geweld tegen vrouwen en meisjes moeten niet alleen gestraft worden, maar hen moet ook therapie aangeboden worden.

STREEFCIJFERS VOOR 2010

De volgende door de overheid gestelde doelen zullen bij onveranderlijk beleid niet worden gehaald:

1. Het doorbreken van de horizontale scheiding op de arbeidsmarkt (vrouwen in vrouwenberoepen en mannen in mannenberoepen). Bovendien is de beloning in mannenberoepen over het algemeen hoger dan in vrouwenberoepen. De waardering voor vrouwenwerk is nog steeds niet toegenomen, zoals blijkt uit het voortduren van deze scheiding.
2. Het streefcijfer van 65% in 2010 netto arbeidsparticipatie van vrouwen.
3. Het streefcijfer van 60% economische zelfstandigheid van vrouwen in 2010.
4. Het streefcijfer van 15% aandeel vrouwelijke hoogleraren in 2010.

Conclusie: het gaat iets beter, maar het gaat te langzaam. De aandacht voor emancipatie van vrouwen lijkt wat ingezakt. Als er geen aanvullende concrete maatregelen worden genomen, zal de feminisering van de armoede ook in de toekomst doorzetten en zijn vrouwen weer de klos van de economische crisis.

Mik Hamers

VEEL TOPVROUWEN IN DIENST KAN WEL

Prof. dr. Marianne Verhaar

Veel topvrouwen in een organisatie kan best. Dat bewijst Universiteit Utrecht waar sinds 26 februari 2009 honderd vrouwelijke hoogleraren tegelijk in dienst zijn. Het hoogste aantal ooit, schrijft het tijdschrift *Management Team*.

De honderdste vrouwelijke hoogleraar is dr. M.C. (Marianne) Verhaar. Ze is hoogleraar Experimentele Nefrologie aan het UMC Utrecht, het deel van de interne geneeskunde dat zich met nieraandoeningen bezighoudt. De Universiteit Utrecht en het UMC Utrecht stimuleren de loopbaan van vrouwen in de wetenschap met gerichte programma's. Met vijftien procent vrouwelijke hoogleraren (omgerekend

naar voltijdsaanstellingen) zit de Universiteit Utrecht naar eigen zeggen boven het landelijke gemiddelde van tien procent.

Bron: www.div-management.nl, de site van het landelijk netwerk diversiteitsmanagement.

DOSSIER ARMOEDE 2009

De werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA stelt eens in de drie jaar een dossier samen. Hierin zijn analyses, cijfers, feiten en ervaringen gebundeld. Daarnaast is het een sociale gids met ervaringen van arme mensen. Het boek is goed te gebruiken om gegevens op te zoeken, meningen te vinden en uitleg over voorzieningen te treffen. Voor informatie of bestellen: info@armekant-eva.nl of bellen: 073-6121939.

COLOFON:

Redactie:

Heleen van Binsbergen, Charlotte van Dijk, Mik Hamers, Edmee Janssen, Joanne Seldenrath
ISSN no 1571-6953

De Limburgse VrouwenRaad, Samenwerking - Solidariteit - Diversiteit -, het Limburgs Expertisecentrum voor Vrouwenvraagstukken.

provincie limburg

Gedrukt met subsidie van de provincie

Redactie-adres van de Limburgse VrouwenRaad
Minderbroederssingel 44, 6041 KK Roermond
tel. 0475-332491, fax 0475-350623
email: lvr@limburgsevrouwenraad.nl
website: www.limburgsevrouwenraad.nl

Inzenddata kopij

Insturen	verschijnt
1 mei	week 17
15 augustus 2009	week 38

Kopij mailen naar: lvr@limburgsevrouwenraad.nl

De redactie behoudt zich het recht voor van inkorting van de ingezonden kopij.